

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

Stichting De Alliantie
S.M.A. van den Eijnden-Rooijackers
Postbus 105
1200 AC HILVERSUM

**Rijksoverheid
Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
ffwet@rvo.nl

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190014730585

Kenmerk
FF/75C/2014/0524.toek.an

Bijlagen

2

Datum 4 mei 2015
Betreft Toekenning ontheffing
Ruimtelijke ingrepen

Geachte mevrouw Van den Eijnden-Rooijackers,

Naar aanleiding van uw verzoek van 15 december 2014 en de aanvullingen hierop van 19 januari 2015, 25 maart 2015 en 3 april 2015, geregistreerd onder aanvraagnummer 5190014730585, om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee.

Hierbij ontvangt u de ontheffing die u heeft aangevraagd, van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project "Herontwikkeling Lucent-terrein, Hilversum", gelegen in de gemeente Hilversum. Het project betreft het deels renoveren en deels slopen van gebouwen en het herinrichten van het plangebied. Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

Overwegingen

Wettelijk kader

Beschermden soorten

De gewone dwergvleermuis is een beschermd inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet en is tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd.

Verbodsbepalingen

Op grond van artikel 11 van de Flora- en faunawet is het verboden om nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermd inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen

Tot voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen als bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Essentiële migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld hollen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder.

Ontheffing

Op grond van artikel 75, lid 5, van de Flora- en faunawet worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Op grond van artikel 75, lid 6, aanhef en onder c, wordt voor soorten genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn ontheffing slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat en met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen. De belangen waarnaar verwezen wordt, zijn genoemd in artikel 2, lid 3 van het Besluit vrijstelling beschermde dieren- en plantensoorten.

Instandhouding van de gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Er is een massawinterverblijf van de gewone dwergvleermuis vastgesteld in gebouw BG. Daarnaast zijn er op negen verschillende plaatsen invliegende exemplaren van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Deze locaties doen dienst als zomerverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Ook is er één paarverblijfplaats vastgesteld van de gewone dwergvleermuis. Daarnaast doet het plangebied ook dienst als foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis. Aantasting van foerageergebieden is enkel ontheffingsplichtig indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. Door de werkzaamheden kunnen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden beschadigd, vernield en verstoord.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken, stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 8 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "Projectplan herontwikkeling Lucent-terrein, Hilversum" van 12 december 2014.

De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Ter aanscherping zijn in de ontheffing echter aanvullende voorschriften opgenomen.

Vooraf zorgt u voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats voor de aanwezige populatie van de gewone dwergvleermuis. Er zullen 20 vleermuiskasten opgehangen worden welke als tijdelijke alternatieve zomer- en paarverblijven kunnen dienen. Daarnaast is de constructie van gebouw BE vergelijk met die van gebouw BF. Het gebouw is op het moment niet in gebruik als verblijf voor vleermuizen, maar deze kunnen wel uitwijken naar dit gebouw. Er zijn extra dilatatievoegen open gemaakt zodat er meer spouwruimte bereikbaar is voor de vleermuizen. Ook is er 30m² extra binnenmuur geplaatst waardoor er op deze plaatsen twee spouwen zijn ontstaan. Deze zijn met elkaar verbonden door uitgespaarde openingen. Zo wordt er een variatie aan binnenklimaten gecreëerd waardoor deze spouwen dienst kunnen doen als zomer-, paar- en winterverblijf voor de gewone dwergvleermuis. Het massawinterverblijf in gebouw BF zal verdwijnen. Ondanks de nabijheid van gebouw BE is het niet zeker dat de alternatieve verblijfplaatsen in gebouw BE ontdekt worden en als alternatief voor het massawinterverblijf in gebouw BF zullen worden geaccepteerd. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis blijft hierdoor niet gegarandeerd.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
4 mei 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190014730585

De gewone dwergvleermuis komt algemeen voor in (de omgeving van) het plangebied. De beschikbare en opengestelde spouwruimte van gebouw BE kan ook dienst doen als permanente verblijfplaats. Daarnaast zullen er 40 inmetsekkasten of open stootvoegen naar een spouw toe worden gerealiseerd verdeeld over de geplande nieuwbouw. De gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

De zorgplicht genoemd in artikel 2 van de Flora- en faunawet blijft van toepassing. In de ontheffing zijn dan ook aanvullende voorschriften opgenomen.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van de belangen: 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' en 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

Voor soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing verleend worden ten behoeve van belangen genoemd in de Habitatrichtlijn. Het door u aangevraagde belang 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling' is niet genoemd in de Habitatrichtlijn. De aanvraag is daarom uitsluitend beoordeeld op grond van het belang 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'.

De kantoorgebouwen op het Lucent-terrein zijn verouderd. Daarnaast doen ze al jaren dienst als woonruimte, maar blijven de gebouwen de laatste tijd steeds leger. De herontwikkeling en gedeeltelijke sloop van de huidige bebouwing zal woningen creëren van nieuwbouwkwaliteit. De meeste woningen zullen gericht zijn op senioren, starters en mensen met een kleine beurs. Minstens 30% van de herontwikkeling zal via de sociale huursector verhuurd worden. Daarnaast is de herontwikkeling bedoeld om de doorstroming in de wijk te bevorderen. Dit is ook vastgelegd in de Structuurvisie Hilversum 2030 van mei 2013. Gelet op het voorgaande en de onverminderde actualiteit van de naar voren gebrachte omstandigheden ben ik van oordeel dat het belang 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' voldoende onderbouwd is om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
4 mei 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190014730585

Andere bevredigende oplossing

Het project is locatiespecifiek. Het gebouw waar zich de verblijven van de gewone dwergvleermuis in bevinden kan niet omgevormd worden tot wooncomplex, omdat het hiervoor te grootschalig is. Een deel van de woningen zou bijvoorbeeld te weinig invallend zonlicht hebben en de privacy is door de vorm niet gewaarborgd. Daarbij zou omvorming ook leiden tot het in ieder geval grotendeels onbruikbaar worden van de huidige verblijfplaatsen doordat er isolatie moet worden aangebracht in de spouwen. Niet alle gebouwen worden gesloopt, waardoor in de behouden gebouwen alternatieven kunnen worden gerealiseerd welke sterk lijken op de te verwijderen verblijfplaatsen. Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is het voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Zorgplicht

Voor de soort waarvoor ik u ontheffing verleen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Voorts wijs ik u erop dat verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken jaarrond zijn beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist.

Conclusie

Gelet op het voorgaande verleen ik u ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

De ontheffing en de voorschriften treft u hierbij aan.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie, het briefkenmerk en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie en het briefkenmerk in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Marco Klaassen

De teammanager Vergunningen Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
4 mei 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190014730585

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van mevrouw S.M.A. van den Eijnden-Rooijackers op 15 december 2014, namens de Stichting De Alliantie en de aanvullingen hierop van 19 januari 2015, 25 maart 2015 en 3 april 2015

gelet op artikel 75, lid 3, van de Flora- en faunawet

Verleent de Staatssecretaris¹ van Economische Zaken hierbij aan:

Naam: Stichting De Alliantie (hierna: ontheffinghouder)
Adres: Bestevaer 48
Postcode en woonplaats: 1271 ZA HUIZEN

Ontheffing **5190014730585** voor het tijdvak van: 4 mei 2015 tot en met 31 maart 2020

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project "Herontwikkeling Lucent-terrein, Hilversum", gelegen ten oosten van de Larenseweg in de gemeente Hilversum, één en ander zoals is weergegeven in figuur 2.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "Projectplan herontwikkeling Lucent-terrein, Hilversum" van 12 december 2014.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland te zenden.

¹ Krachtens de wettekst is de Minister bevoegd tot het afgeven van een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Op basis van de portefeuillevierdeling tussen de Minister van EZ en de Staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de Staatssecretaris.

Specifieke voorschriften

7. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 8 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "Projectplan herontwikkeling Lucent-terrein, Hilversum" van 12 december 2014 (bijlage 2 bij dit besluit).
8. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare winterrustperiode van de gewone dwergvleermuis. Deze loopt globaal van november tot en met maart. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige² op het gebied van de gewone dwergvleermuis.
9. U dient een gewenningsperiode aan te houden tussen het realiseren van de alternatieve tijdelijke (of permanente) verblijven en het ongeschikt maken van de huidige verblijven. Deze gewenningsperiode bedraagt 6 maanden voor de paarverblijven en 3 maanden in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis voor zomerverblijven.
10. U dient er zorg voor te dragen dat de bestaande spouwconstructie van gebouw BE in tact blijft.

Zorgplicht

Ik wijs u er op dat u op grond van artikel 2 van de Flora- en faunawet de volgende maatregelen in acht dient te nemen:

11. U dient direct voorafgaand aan de werkzaamheden uit te sluiten dat er exemplaren van de gewone dwergvleermuis aanwezig zijn in het gebouw. Indien er nog exemplaren van de soort aanwezig zijn, dient u aanvullende maatregelen te nemen om het gebouw ongeschikt te maken voor de gewone dwergvleermuis. U dient de start de werkzaamheden uit te stellen tot er geen exemplaren van de gewone dwergvleermuis meer aanwezig zijn in het gebouw.
12. Als tijdens de werkzaamheden toch exemplaren van de gewone dwergvleermuis worden aangetroffen dienen de werkzaamheden onmiddellijk stopgezet te worden en dient direct een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis ingeschakeld te worden. U dient te wachten met het hervatten van de werkzaamheden tot de aanwezige exemplaren van de gewone dwergvleermuis uit eigen beweging zijn vertrokken.

Overige voorschriften

13. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis.
14. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.
15. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
16. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag indienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

² Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

17. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Postbus 40225, 8004 DE Zwolle.

Den Haag, 4 mei 2015

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Marko Klaassen
De teammanager Vergunningen Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

8

Maatregelen

8.1 MAATREGELEN

Als gevolg van de herontwikkeling zouden (z nder maatregelen) de volgende negatieve effecten op de vleermuizen kunnen optreden:

- Bij de sloop van het gebouw gaan verblijfplaatsen (zie paragraaf 6.2) verloren;
- Bij de sloopwerkzaamheden van het gebouw kunnen exemplaren van Gewone dwergvleermuis omkomen.

Door adequate maatregelen te nemen kan dergelijke schade voorkomen worden. De maatregelen worden hieronder weergegeven.

Maatregelen om verlies en gebrek aan verblijfplaatsen te voorkomen

Tijdelijke kasten

De te handhaven gebouwen BE en BF herbergen een kleine duizend open stootvoegen, die stuk voor stuk toegang bieden tot spouwruimten. Al deze locaties zijn geschikt als zomerverblijfplaats, want deze spouwen zijn niet geïsoleerd of gevuld. Ook zijn deze gebouwen nog niet bewoond door Gewone dwergvleermuis, omdat hier tijdens het onderzoek in 2013 geen verblijfplaatsen van vleermuizen zijn aangetroffen. Bovendien bevinden zich in de omringende jaren '50-wijken tal van geschikte verblijfplaatsen in woningen en bedrijfspanden.

Aanvullend op deze bestaande uitwijkmogelijkheden worden op het Lucent-terrein een serie houten vleermuiskasten opgehangen om voor de korte termijn te garanderen dat er uitwijkmogelijkheid voor de gebruikers van de zomerverblijfplaatsen en de paarverblijfplaats beschikbaar is. De Soortenstandaard (DR, 2011) hanteert een factor 4 voor Gewone dwergvleermuis. Op basis van maximaal vier tegelijkertijd aangetroffen zomerverblijfplaatsen en één paarverblijf in BG worden 20 kleine vleermuiskasten aangeboden. Dit moet voor de aanwezige vleermuizen ruim voldoende zijn om de periode tussen de sloop en het gereed komen van nieuwbouw te overbruggen.

Inbouwkasten

De nieuwbouw zal geschikt worden gemaakt door bewoning door vleermuizen. In dit stadium is nog niet exact bekend hoe de ontwerpen eruit komen te zien. In ieder geval wordt ervoor gezorgd dat tenminste veertig verblijfplaatsen voor vleermuizen worden opgenomen in de nieuwbouw. Dit zal worden ge implementeerd in de vorm van open stootvoegen die naar de luchtspouw leiden of inmetsele kastjes (bijvoorbeeld Schwegler 1FR of 2FR). Deze worden aangebracht op geschikte hoogte (>4 meter, zonder obstakels eronder) op gunstige windrichtingen. Bovendien worden ze in verschillende typen bebouwing verspreid door het plangebied aangebracht.

Winterverblijven

Er is in paragraaf 6.2 vastgesteld dat er ruim voldoende uitwijkmogelijkheden zijn voor de winterverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuizen. Deze bestaan - naast bestaande winterverblijfplaatsen in Hilversum/Laren en de bestaande bebouwing op het Lucent-terrein (gebouw BE en BF) - ook uit acht nieuw aangelegde winterverblijven in gebouw BE. Deze zijn in september 2014 opgeleverd.

Op de bovenste twee verdiepingen van de westelijke kopgevel zijn op vier plaatsen met een oppervlakte van totaal ruim 30 m² extra binnenmuren geplaatst van gasbeton tegen het bestaande binnenspouwblad. Dat gladde binnenspouwblad is met behulp van specie ruw gemaakt waardoor vleermuizen er aan kunnen hangen (zie ook bijlage 4A en 4B). Daarmee zijn extra spouwen gecreëerd die met geboorde sparingen zijn verbonden met de oorspronkelijke luchtspouw. De tweede spouwruimte ligt dieper in het gebouw en zal daarom een hogere temperatuur hebben dan de oorspronkelijke luchtspouw van het gebouw zelf. De oorspronkelijke spouw zal als gevolg van de aanleg juist nog iets koeler worden waardoor de variatie in beschikbare microklimaten nog groter wordt.

Verder zijn aan de lange zijden van het gebouw op de twee bovenste verdiepingen openingen gemaakt in de gevelmetselwerkdilatatie. Daarna zijn alle vier de achterliggende dilataties (de ruimte tussen twee betonnen palen) over de volledige verdiepingshoogte en kolomdiepte (800 mm) ontdaan van isolatiemateriaal. Vervolgens zijn de dilataties aan de binnenzijde van het gebouw dichtgemaakt, waardoor een ca. 2-3 cm brede ruimte ontstaat die van buitenaf toegankelijk is (zie ook bijlage 4C).

De nieuw aangelegde winterverblijven en geopende dilataties zijn in combinatie met de bestaande spouwen naar verwachting zeer geschikt als overwinteringsplek voor grote aantallen Gewone dwergvleermuizen. Ze bieden een ruime variatie aan wegkruipmogelijkheden en microklimaten. De zeer geringe afstand tot gebouw BG is een belangrijk pre, omdat vermoed wordt dat plaatstrouw een belangrijke rol speelt bij de keuze en zoektocht naar overwinteringsverblijven.

Maatregelen om het omkomen van vleermuizen te voorkomen

Overwinteraars

In de overwinteringsperiode zijn vleermuizen in winterslaap. Ze zijn dan immobiel en zeer kwetsbaar. Verblijfplaatsen mogen dan niet verstoord worden. Door de verblijfplaatsen allemaal ongeschikt te maken in de actieve periode van Gewone dwergvleermuis (wanneer er géén overwinteraars aanwezig zijn) kan voorkomen worden dat overwinterende dieren omkomen.

Exemplaren in paar- en zomerverblijven

In het actieve seizoen van vleermuizen zijn echter ook individuen aanwezig, in paar- en zomerverblijfplaatsen. Er zijn maximaal acht dieren tijdens één bezoek geteld. Door gebouw BG in het actieve seizoen van vleermuizen voorzichtig ongeschikt te maken wordt ervoor gezorgd dat tijdens de grove sloop van het casco geen vleermuizen aanwezig zijn. Door te zorgen dat alle verblijfplaatsen aan licht en tocht blootgesteld worden zullen de vleermuizen uit eigen beweging vertrekken.

Om te voorkomen dat de vleermuizen over korte afstand uitwijken naar het eveneens te slopen gebouw BZ dienen daar dezelfde maatregelen te worden uitgevoerd. Om de gebouwen BG en BZ ongeschikt te maken voor vleermuizen zijn twee ingrepen nodig. De aluminium kozijnen en vensterbanken worden (met uitzondering van de begane grond van laagbouw en hoogbouw) van binnenuit gededemonteerd. Hierdoor komt elk van de daaronder (en deels daarnaast) gepositioneerde kleine spouwruimten over de volle bovenlengte open te staan voor licht, tocht en incidenteel regen.

Daarnaast zijn er ook spouwruimten aanwezig in de gemetselde kopgevels en trappenhuizen. Deze spouwen dienen te worden geopend door gaten in het metselwerk aan te brengen:

- In kopgevels moet in ieder prefab gevelpaneel tenminste twee gaten van circa 50 bij 50 centimeter te worden gemaakt;
- Bij de opgemetselde wanden van de trappenhuizen/liftschachten dient ter hoogte van elke verdieping aan alle drie de zijden van de koker een gat van circa 50 bij 50 centimeter te worden gemaakt.

Naar verwachting zal dit ongeschikt maken tot gevolg hebben dat het gebouw volledig ongeschikt wordt voor vleermuizen. De verdere grove sloop (naar verwachting met een sterke hydraulische knipper aan een kraan) kan vervolgens zonder schade aan vleermuizen worden uitgevoerd.

Uitvoeringsperiode ongeschikt maken: in actieve periode maar vóór zwermseizoen

Het fenomeen nazomerzwermen is volgens wetenschappers (o.a. Sendor, 2002) mede bedoeld om jaarlijks te checken of een winterverblijf nog aanwezig en geschikt is. Aldus wordt voorkomen dat de dieren bij plotseling invallende vorst voor verrassingen komen te staan. In natuurlijke situaties kan het immers ook gebeuren dat een overwinteringsgrot instort of onder water loopt.

Het ongeschikt maken van gebouw BG dient zodoende vóór de start van het zwermseizoen 2015 gereed te zijn vinden. De zwerpende vleermuizen treffen dan géén of een ongeschikt gebouw aan en zullen andere zwermplekken/overwinteringsverblijven zoeken. Volgens de theorie zullen ze dan ook bij vorstinval geen energie verspillen aan het zoeken van een andere overwinteringsplek.

De maanden april-juni zijn zodoende de aangewezen maanden om gebouw BG ongeschikt te maken voor vleermuizen.

8.2 LOCATIE MAATREGELEN

De locatie van de nieuwe winterverblijven is weergegeven in onderstaande figuur. De tijdelijke vleermuiskasten worden opgehangen aan de te behouden gebouwen in het plangebied. De locaties van de inmetselkasten zijn afhankelijk van de uitwerking van de nieuwbouw. Deze is nog niet exact bekend. De andere maatregelen zijn niet locatiegebonden.

Figuur 8.1: locaties nieuwe winterverblijven

8.3 DOEL MAATREGELEN

Nieuwe winterverblijven

De nieuw aangelegde winterverblijven dienen als permanente uitwijkmogelijkheid voor overwintering van Gewone dwergvleermuis

Aanbrengen tijdelijke vleermuiskasten

De aan te brengen vleermuiskasten dienen ter overbrugging van de periode dat de zomer- en paarverblijven in gebouw BG niet langer beschikbaar zijn, maar de nieuwbouw nog niet gereed is.

Ongeschikt maken bebouwing

Het voorzichtig ongeschikt maken van de bebouwing heeft een tweeledig doel. Enerzijds wordt ervoor gezorgd dat aanwezige exemplaren uit eigen beweging en ongeschonden kunnen vertrekken naar uitwijklocaties. Zo komen er geen exemplaren om. Anderzijds dient het ongeschikt maken om aan zwermdende vleermuizen duidelijk te maken dat gebouw BG niet langer voor overwintering geschikt is.

Aanbrengen inbouwkasten

Deze inbouwvoorzieningen worden ingemetseld om ook op lange termijn te voorzien in zomer- en paarlocaties voor Gewone dwergvleermuis.

8.4 EFFECTIVITEIT MAATREGEL

De voorgestelde maatregelen voor ongeschikt maken van verblijfplaatsen en het aanbieden van vervangende paar- en winterverblijven zijn volgens beproefde concepten opgesteld en uitgewerkt. Naar alle waarschijnlijkheid zullen deze effectief zijn.

Met vervangende winterverblijven is weinig ervaring. Voor de uitvoering van de nieuwe winterverblijfplaatsen is echter nadrukkelijk aangesloten bij de kenmerken van de huidige. Daarnaast is literatuurstudie en overleg met een deskundige (F. Brekelmans/BuWa) gevoerd. Zodoende kunnen de winterverblijven naar verwachting op korte en lange termijn effectief zijn als uitwijkmogelijkheid voor overwinterende Gewone dwergvleermuizen.

8.5 AFHANKELIJK

De maatregelen worden allemaal uitgevoerd op gronden en gebouwen van initiatiefnemer. De Alliantie is hiervoor niet afhankelijk van derden. De eisen ten aanzien van sloop en nieuwbouw worden in de Programma's van eisen cq aanbestedingen verwerkt, zodat architecten, sloopaannemers en onderaannemers weten welke maatregelen zij moeten nemen.

8.6 UITVOERING MAATREGEL: MONITOREN

Tijdens en vooral voorafgaand aan de werkzaamheden zal ecologische begeleiding plaatsvinden door ter zake deskundigen. Tot dusver waren dat medewerkers van EcoGroen Advies met een specialisme op het gebied van vleermuizen.

EcoGroen Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (www.netwerkgroenebureaus.nl), de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en conformeert zich tevens aan de door het netwerk opgestelde gedragscode. EcoGroen Advies heeft tevens van het voormalige Ministerie van EL&I een volledige ontheffing in gevolge artikel 75A van de Flora- en faunawet, voor de inventarisatie van beschermde planten en dieren in Nederland en het bezit en gebruik van diverse vangmiddelen (registratienummer FF/75A/2011/007).

